

SZERKESZTŐI IRODA:

Belkőzpütea 21. szám. (Postaépület) hová a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Vidékre postán, vagy helyben házhoz hordva
 1 évi előfizetés 16 frt. Negyedévi 4 frt.
 6 hó előfizetés 8 frt. Egy hóra helyben 1 frt 50 kr.
 Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik az „Ellenzék” mindennap, a vasár- és ünnepnapok kivételével.
 Kéziratok nem adatkak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvár, Belkőzpütea 33. szám.

A HIRDETÉSI DÍJAK

alku utján állapították meg. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr.
 Nagyobb és gyakoribb hirdeteknél külön kedvezményt nyújt a kiadó-hivatal.

Nyitlertéri cikkek

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

A városok és a törvényhatósági reform.

A városi törvényhatóságokkal, úgy látszik, kormány és törvényhozás ismét el akarja követni azt a sérelmet, amit 1870-ben elkövettek. Értjük azt a nagy igazságtalanságot, mely a közigazgatással járó terhek hordozásában nyilvánul.

Ma, már 15 év óta, így áll a helyzet:

Egy csomó vidéki község el van nevezve megyének. Mint ilyeneknek, bizonyos hatáskörök van önkormányzatilag, megyei tisztviselőket választanak és közvetítik az állami közigazgatást. A megyei organizmus fenntartása céljából pénzre van szükség. Am a megyéknek, mint ilyeneknek, nincs vagyona. Fogja magát az állam és saját pénztárából, melybe az összes állampolgárok, tehát a városokban lakók, adója is összefoly, megtehető összegekkel dotálja a megyéket, melyek csak e dotáció segítségével képesek fenntartani autonómikus szervezetüket.

Aztán ott vannak a nagyobb városok. Ezek is külön törvényhatóságokat képeznek éppen akkor önkormányzati hatáskörrel, éppen olyan természetű közigazgatási teendőkkel és az állami adminisztráció közvetítésének kötelességeivel.

Igen ám, de a városoknak megvan a múltból örökölt több-kevesebb vagyona, ebből van némelyiknek igen tetemes, másoknak és pedig a legkevesebb városnak: igen szerény jövedelmük.

Az állam tehát fogja magát s azt mondja:

Nektek, városi municipiumoknak, van saját vagyontok, saját jövedelmek, tehát nem adok nektek semmi segélyt a közigazgatási kiadásaitok fűzésére. Földöztek azokat saját vagyontok jövedelméből, ha tudjátok; ha nem vagytok erre képesek: hát vessetek polgáraitokra pótdót. De azért megkövetelem, hogy éppen úgy teljesítetek az önkormányzati feladatokat, éppen úgy közvetítetek az állami közigazgatást, mint az államilag dotált, segélyezett, kényeztetett megyék.

Igy szól az állam. Azaz hogy így szólott 1870-ben az akkori Deákparti kormány és többség. És így szól ma a Tisza-kormány és többség.

Hát igazság-e ez? És helyes nemzeti, kulturális és adminisztratív politika: éppen a városi népességgel így bánni, azzal az elemével az országnak, mely a nemzeti haladás és államfentartás, a nemzeti műveltség fejlesztése körül legalább is teljesít annyi feladatot, visel annyi terhet, tesz annyi áldozatot, mint a megyék %-os részben tudatlan, iparban, tudományban, kereskedelemben sokkalta hátrább álló, nagy tömege?

És nem inkább az volna-e helyes politika: a városoknak a nemzeti erő, haladás és műveltség eme gőcpontjainak elemeit kimélni, támogatni vagy legalább is nem üldözni és aránytalan terhek rárakásával a nemzeti feladatok teljesítésére képtelenné nem tenni?

Értjük mi azt, hogy a megyék nem képesek az autonomia költségeit saját erejükből, saját pótdóikkal fűdözni s így kénytelen az állam támogatásukra sietni. De nem értjük és kiáltó igazságtalanságnak tartjuk azt, hogy a városi törvényhatóságok éppen semmi segélyben ne részesítenek az állam részéről, nemcsak de városi polgárok adóállíréikkal még hozzájárulni legyenek kénytelenek a megyék önkormányzati költségeinek fedezéséhez!

És csodálatos, megfoghatatlan könynyűvértés: a parlamentben ott ülnek, 25 törvényhatósági város képviselői és egyiknek sem jut eszébe felszólalni az új törvény tárgyalásánál e kiáltó igazságtalanság megszüntetése vagy legalább enyhítése végett! Még nem is működnek sem Kolozsvár, sem Nagyvárad, sem Temesvár, Szeged, Pozsony, Kassa s a többi városok képviselői.

De hát mit keresnek ott, ha nem tudják megóvni küldöiknek igazságos érdekeit és követeléseit? Vagy nem tudják, hogy a legtöbb város már-már lerokkad terhei alatt, melyeknek kutorrasa részben éppen az azonnal berendezésben van? Nem tudják-e, hogy már kevés városi municipium van, melynek pótdója a 20 és 30 százalékon alul állna, de többen vannak, melyek 40—50—60 százalékos pótdóval kénytelenek terhelni polgárait, ha ugy önkormányzati, mint kulturális feladataiknak meg akarnak felelni.

Egy városi polgár.

Politikai hírek.

A megyék reformja. A képviselőház közigazgatási bizottsága hétfői ülésében megkezdte a köztörvényhatóságokról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását. Az első §-a pontjánál, mely szerint Fiume város ügyei a törvény újabb rendelkezéséig a „most fennálló gyakorlat” szerint intézettek, Szederkényi főszóalás után Tisza miniszterelnök indítványára „a fennálló törvényes gyakorlat szerint” kifejezést fogadta el a bizottság. A 2. §-nál, mely a törvényhatóságok önkormányzati jogait sorolja föl, a bizottság elfogadta Tisza azt az indítványát, hogy a §-e kifejezése: „Az 1. §-ban felsorolt törvényhatóságok” evvel cserélendő föl: „A törvényhatóságok”, nehogy az esetleg keletkezett új municipiumokra új törvény alkotása váljék szükségessé. A 3-dik §-nak azt a rendelkezését, mely a kormány fölügyeleti jogáról szól, Grünwald egy külön fejezetbe áthelyezendőnek tartja.

Hosszabb vita után a bizottság elvben elfogadja a §-kérdéses rendelkezését s függőben hagyja azt, hogy a kormány fölügyeleti jogára vonatkozó rendelkezések esetleg külön fejezetbe foglalassanak. A 4. §-nál a bizottság úgy határozott, hogy a régi községi törvényre való hivatkozások esetleg az alkotmány új községi törvény értelmében módosítsandók. A 6-ik §-nál Lathöky azt a rendelkezést, hogy a jogorvoslatoknál a főbebezés a következő határnapon is benyújtható, ha a határidő az érdekelt fél vallása szerinti ünnepre esik, mellőzendőnek véli. A bizottság ezt el is fogadta. A szabályrendeletek elleni főbebezésekre s az esetleges megsemmisítésre vonatkozó 10. §-nál Tisza miniszterelnök indítványára a következő szerkezet fogadtatott el: „Ha a miniszter a följterjesztett szabályrendelettel a bemutatási záradékot véglegesen vagy ideiglenesen megtagadja, a határozat indokolandó.” — Az ülés egyenlőre 9 kor ért véget.

A kiegyezési tárgyalások. Január hó első napjaiban az összes kiegyezési ügyekre vonatkozó tárgyalások a mindkét részben levő miniszterek között, Bécsben vagy pedig Budapestre folytattnak fognak. A pénzügyminiszter és az osztrák magyar bank képviselői között folytatott tárgyalások egyelőre — különben nem lényeges — pont kivételével befejeztek; ellenben véleményeltérés forog fenn a két kormány között a bank jelzálogüzletei után esedékes adó felosztása iránt. Mibőllyt a két kormány között a kiegyezésre megegyezés jön létre, a két társállam törvényhozásai regnikoláris deputációk kiküldésére fognak felszólítani a kvóták teljes megállapítására. A kiegyezésre vonatkozó összes törvényjavaslatok természetesen egyidejűleg fognak a parlamentnek bemutattnak, minélgyva a tarifa külön befejezéséről szó sem lehet.

A m. államvasutak krízise. Az előtünk fekvő hírekkel mindinkább kivehető, milyen alapokon akarják reorganizálni államvasutaink igazgatását a közlekedési és pénzügyi tárcák vezetői. Az öt önálló forgalmi

igazgatóság, melyekről már említést tettünk, csakugyan létre fog jönni. A budapesti központi igazgatóság négy osztályra fog különíttetni. Mindegyik osztályt egy-egy igazgató fogja vezetni, holott az államvasutak jelenlegi igazgatósága hét tagból. Az első osztályhoz az általános igazgatás, a másodikhoz az építkezés, a harmadikhoz a kereskedelmi szolgálat s a negyedikhez a szorosán vett pénzügy fog tartozni. Ugyanok az utóbbi osztályra volna bízva a kiadások ellenőrzése is. A mi Tolnayt illeti, a N. F. Pr.-nek következőket jelentik: Az új szabályzat a közlekedési miniszteriumban lett kidolgozva s egy vegyes bizottság által vizsgáltatott föl, melybe minisztertanácsai határozat folytán Tolnay is meghivatott. Ő azonban tudvalegőleg csak egy ülésen vett részt és igen határozottan nyilatkozva minden újabb újraszervezési kísérlet ellen, távol maradt a további tanácskozásktól. Beavattott körökben azt állítják, hogy Tolnay ur egyidejűleg átnyújtotta lemondási kérvényét, nyugdíjaztatásért folyamodott s a kérvény elintézéséig szabadságra ment. Noha a szabadságidő már lejárt, Tolnay lemondása fölött még nem határoztak. De tény, hogy ő hivatalát mostanig még nem foglalta el. A minisztertanács abban állapodott meg, illetőleg, hogy a pénzügyminiszternek állandó és direkt befolyás biztosításak az államvasutak mindazon ügyeire, melyek a budget által nincsenek fedezve vagy esetleg az előirányzat áthágását vonhatnák maguk után.

Államilag segélyezett oláh papok. A vallásügyi miniszter a gör. kel. egyházi czélokra az ez évre törvényhozással megszavazott javadalmából az erdélyi gör. kel. román főegyház-megyei lelkészek és egyházközségek segélyezésére szolgáló összegből Lukács András kelezeli gör. kel. román lelkésznek 60 forint, s ugyanez alaptól Plodián Dénes cserna-kereszturi gör. kel. román lelkésznek 80 frt államsegélyt engedélyezett.

Az osztrák-magyar vámkonferencia, melyet a mindkét részről való kormány-képviselők tisztárai lesznek alapítva, e hó folyamánban kezdődött, hogy a vám- és kereskedelmi szövetség megújítása alkalmából tervezett vámtarifa-revizió iránt megállapodjék.

A haboru. A szerbek és bolgárok még meg sem tudtak egyezni a fegyverszünet feltételei iránt s már is az a hír jön, hogy pár nap alatt megint megkezdik a háborúskodást. Így hivatalos s szerb forrásból az a hír jött, hogy Szerbia újabb ultimátumot intézett a bolgár fejedelemhez s abban azzal fenyegetőzik, hogy ha a szerb fegyverszüneti feltételeket el nem fogadja, menten megkezdő újra az ellenségeskedéseket. Viszont egy más forrásból azt jelentik, hogy Sándor a bolgár fejedelem még vasárnap kiadta a rendeletet, hogy Pirotból támadják meg a szerb hadállásokat, s mára vagy holnapra a bolgárok támadását az egész vonalon várják. Pirotna Sándor fejedelem csak önkényeseket hagyott.

Az öt éves mandátum a képviselőház előtt.

— A decz. 7-iki ülés. —

Az ülés megnyitása s néhány kisebb érdekű bejelentés után következett a napirend: az 1847—48. évi IV. t. cz. 3., 4. és 5. szakaszai módosításáról szóló törvényjavaslat, melyhez legelőször a közigazgatási bizottság előadója, Dárday Sándor szólott, elfogadásra ajánlva a javaslatot.

Herman Ottó mindennek előtt hibáztatja az előadó ama eljárását, hogy beszédében egyenesen az ellenzék ellen fordult. Aztán pedig áttér a Dárday által emlegetett alkalmis időpontra. Ő a mostani „csend”-et vinar előjelenek hiszi. Olyan csend ez, melyben ő süket füleivel meghallja jajkiáltását annak a sanyargatott népnek, mely az adóteher alatt nyög. — A miniszterelnök — így folytatja — mindig csak a maga és pártja érdekét tartja szem előtt s e javaslattal is ezért követ el merényletet a népfelég joga ellen. A kormány egyenesen a közszellem elerjesztésén működik. Azok a gránitkövek, melyeket a választók ide felküldenek, itt lekopnak és sarkaik eltoppannak. Udvari szellem terjed mindenfelé; a társadalom ordókra aspirál, czimeket keres és az irodalom és középíróművészet sásai az udvar szégyenét koptatják, pedig csak akkor tudtak minden időben hatni a nemzetre, ha a hatalmat kerülve, mint sasok fölemelkedtek. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

A mi a választási visszaélések meggátolását illeti, ő annak idején ez ügyben ellene volt a kuriai bíráskodásnak, de csak azért, mert nem akarta kitenni a bíróságot annak, hogy esetleg pártszempontból legyenek kénytelenek itélni hivatalos preszúra. Vádolja a kormányt, hogy mindenből személyes kérdést csinál s hogy még az utolsó harangozónál is azt nézi, nem-e ellenzéki? Végül kijelenti, hogy a javaslatot még a részletes tárgyalás alapjául sem fogadja el.

Horváth Móricz tagadja, hogy a törvényjavaslat alkotmányunk sarkalatos elvét támadja meg.

Gullner Gyula: Csak akkor volna megengedhető, csorbítani a nemzetenek az 1848-iki alaptörvényben nyugvó ama jogát, hogy saját sorsának intézése tekintetében minden három évben nyilatkozhassék, ha erre mélyreható, súlyos okok forognának fön, ha államellenes tünetek jelentkezének, ha a társadalmi rend komoly veszélyben forogna stb. De ily okok most nincsenek sehol s az előadó sem említett ilyeneket.

A törvényjavaslat egész indoklása három tételben kulminálódik: az egyik, hogy törekedni kell a választási mozgalmakat minél ritkábbakká tenni, a második, hogy a törvényhozásnak mód és alkalom nyújtassék nyugodtabb munkára, a törvényjavaslatok alaposabb előkészítésére, a harmadik pedig, hogy így a tekintélyben megerősödött főrendiházzal szemben a képviselőház tekintélye is gyarapodni fog.

A mi az első érvet illeti: igaz, hogy a mandátumra gyakran egész vagyonot pazarolnak. De hát nem lehet a választási vizsgálókat másképp orvosolni? Hát nincsenek törvényeink azoknak megszüntetésére?

Könnyű volt azoknak. A szekeret körülvevő bémészkodók között, mindeniknek ott volt a magáé, aki legalább annyit mondott távozó kedvesének:

— Elvárak Rebi!

— Gondolj reám Kalári!

— Ráki, ha te annyit gondolsz rám, mint amennyit én gondolok te rád, elharapom a nyelvemet a csuklástól.

És így tovább. Csak Lidihez nem szólt senki. Még bár csak el se jött!

Még amikor elindultak, akkor is körülnézett, hátha ott van, csak ő nem látta. Nem volt ott biz az, hanem amikor már a Lőrinczi Ferenczék kapujánál haladtak, akkor meglátta, hogy mint igyekszik, sőt még köszönt is utánuk, amint észrevette, hogy nem érheti utól. Legalább Lidi így látta, így képzelte.

Elkészt, bizonyosan elkészt, azért nem jöhetett hamarabb; aztán sok, nagyon sok dolga van annak a Simó Áronnak, azzal a faragó mesterességgel; szorgalmas ember utánna áll a mesterségének; bizonyosan szegődött munkájára volt, azért nem jöhetett el a maga idejében.

Ezt is Lidi gondolta, amíg a többiek ugyanokak tele torokkal énekeltek:

„Megmondanián a királynak

Magamagának:

Ne vigye el a rózsám katonának.”

— Ne busulj Lidi: szőlőgittatták társai énekközben; énekelj te is:

„Verje meg a mindenható

Azt a csapodárt,

Ki egy évig az ablakom alá járt.”

(Vége követ.)

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZAJA

1885. Deczember 9.

A kenderes föld ára.

— Rajz. —

Irta: Tompa Kálmán.

— Az „Ellenzék” eredeti tárczája. —

Medeséri özvegy Ábrahám Mózesné, ki még maga is javabeli, amolyan igazi helyre menyecske, ott fondogált leányával a tűzhelyen. Maga a tűzhelyen ült s olykor-olykor egy két száraz ággal élesztgette a tüzet, leánya pedig vele szemközt egy rövid padforma széken foglalt helyet.

Mindketten hallgattak.

Az asszony hosszú-hosszu szálakat szőtt és nem igen pergette az orsót, amiből bátran lehet következtetni, hogy komoly gondolatokkal volt elfoglalva, melyeket nem akart orsó-pergással s gyakori gondolattal zavarni. Leánya ellenben ugyanolyan pergette orsóját s a rövid szálakat mindigre felszedte, mintha attól félt volna, hogy elejti az orsót s valaki felkapja, akitől aztán ki kell váltania. Erre meg bátran elmondhatjuk, hogy valakit vár, vagy valami mondani valója van: — türelmetlen.

Vége is az anyja törte meg a csendet.

— Lidi! azt a kenderes földet, melyet Simó Áron, az apád temetése alkalmánál 20 pengő forintot adott, ki kéne váltani. Lidi nem felelt, hanem szemét mélyebbre sűtötte s még rövidebb szálakat szövegette még jobban pergette az orsót.

— Azt gondoltam édes leányom, hogy jó lenne, ha elmenél szolgálni Szegesvárra, vagy Ebesfalvára. Megszolgálnál vagy 28—30 frtot s Karácsonyhoz egy esztendőre kiváltanók azt a földet.

— Hátha nem is kell kiváltani, anyám? ... Ellenveté gyorsan Lidi, mialatt fűlig pirult s elejtette az orsót.

— Ki kell azt váltani fiam; mindenképen ki kell váltani. Jó az, ha a föld az ember nevére van írva.

Lidi nagyot sóhajtott.

— Hát hiszen, ha anyám asszony úgy gondolja.

— Ugy gondolom fiam s jó lesz az úgy ahogy én gondolom.

Hát hiszen jó is volt az úgy, csak-hogy nem mindenkire nézve.

— Simó Áron — folytatta az anyja; igaz hogy eljárogat a házunkhoz, csak-hogy nem lehet tudni a szándékát. Aztán még édes leányom, fiatal is vagy te még ahoz. Tizenhatodik esztendődet is még csak Pál fordulásakor töltöd be.

Lidi ismét elejtette az orsót s ahogy felvette, némi kacérsággal nézett végig szép telt természetén, mintha csak azt monddta volna: vagyok én már olyan, mint egy husz éves leány.

— Aztán Lidi fiam, azért is jó lesz ha szolgálni mész, hogy szokjál egy kicsit. Mit is tudnál te főzni annak a kényes Simó Áronnak, aki filler-volti a katonaságnál.

Elég hogy addig-addig beszélt özvegy Ábrahám Mózesné a leányának, amíg ez min-

den tekintetben meggyőződött, hogy jó lesz neki szolgálni menni — a szokásért is, meg — a kenderesföld árért is.

Mínthogy pedig ez a beszélgetés éppen Borbára napján történt, utánna kellett hogy nézzen Lidi a változójának; az ujassát is megkellet hogy varja, ahol a minap kifeszlett (mikor az a csintalan Simó Áron a táncban utánna kapott), az inneplő lábjából meg ki kellett, hogy eresszen, mert biz az minden tizenhat esztendő dacára már nem akarta beérni, különösen felül; a fersingéről is le kellett, hogy bontsa a hajtást, olyan nagyon bokor ugró lett az tavaly ilyenkor óta. Egy szóval el kellett, hogy készüljön, ahogy egy jóra való leányhoz illik, amikor idegenbe megy szolgálni.

Ezalatt aztán édes anyja megbeszélte neki;

— Lidi fiam vargához ne szegődj: megeszi a sok meszes marhaször mosása a kezedet; kötélverőhöz ne szegődj: ott görbül meg a kerékhatás mellett; aztán posztóshoz se szegődj: egész nap mosnod kell a gypjút a Küküllőn, akár nyár van akár tél, úgy felhűlnél a jegen, hogy attól guszorodnál meg! (Hátha még a jég alá is kerülnél!)

Lidi mind beszédte pontosan, a mi utasítást az anyja adott, (ki maga is vagy 5—6 esztendőig szolgált a darlaci udvarban, meg a medgyesi nagy papnál) s már készen is volt, akár holnap elindulhatna.

Hanem az még is csak furcsának tetszett előtte, hogy Simó Áron, a mióta megtudta szolgálatba készülését a háztája felé

sem jött. Azelőtt mégis csak elnézett majd mindennap; (még az apja életében is) hanem Borbála nap óta, még csak nem is mutatja magát.

Talán megharagudt rá, hogy miért megy szolgálni? Hát hiszen egy szóval sem mondta, hogy ne menjen, maradjon; hát hiszen az igaz, hogy járt a házukhoz, meg a táncban is eltréfálkozott vele, hanem ez még mind nem jelent semmit, ha nem szóllott. Honnan tudja ő, hogy Simó Áron mit akar?

(Ha ő akkor gondolta volna, hogy Simó Áron egyébrét is járhat az ők házához, nem csak érte!)

Vége eljött az elmenetel ideje. Megfogadtak egy szekerest és arra az egy szekérre fölülkötött vagy tíz leány és minden bagázsijára egy-egy átalvetőben.

Özvegy Ábrahám Mózesné ott tőrülgette a szemét a kapuban, amikor leánya felült a szekérre s úgy siránkozott:

— Jaj, jaj édes leányom, édes szép leányom, vagy látom arcomodat, vagy soha se látom; idegen kényérre, szolgaságba mész te, idegen embernek a kutyája lesz te!

Lidinek anélkül is tele volt a lelke keserűséggel, nem kellett, hogy még anyja koserítse; arra a szép elsiratásra meg elkezdett hangosan zokogni.

A többi leányok olyan vigak, olyan pajzánok voltak, mintha csak lakodalomra mennének.

— Hadd el Lidi ne sirj! — biztattatták. Egy esztendő nem a világ, eltelik az még Szamosújvárt is!

S ha e törvények nem elégségesek, nem lehet-e azokat szigorítani és mindenek előtt a megelőkzést végre is hajtani? Mindaddig, míg igazolni fognak olyan választásokat, melyek minden erkölcsi alapot nélkülöznek, addig az ily törvényjavaslatokkal sem fogunk az illetékesek érni. Így akár tíz évesre hosszabbíthatják a ciklust! A választások színvonalát annál mélyebbre fogják süllyeszteni, minél nagyobb lesz a korteskedések prémiája!

A mi a második indokot illeti, arra nézve meggyőzi, hogy a kormány kötelessége a ház munkarendjét megszabni és annak tevékenységét vezetni. Ha rosszul vezet: csak maga az oka és nem a ciklus rövidsége. Gyakran hónapok folyamán alig dolgozik a ház valamit és aztán pár nap alatt egész halom javaslatot akarnak vele megszavaztatni; továbbá, hogy annak, hogy a képviselőház keveset dolgozik, csak a kormány az oka és semmi más!

A harmadik érv ellen ezeket mondja szölv: A képviselőház összes tekintélyét annak köszönheti, hogy ez nemzeti akarat nyilvánítása. Ha távolodik a nyilvánítástól, azaz a választástól, akkor nem nyerhet erőben, hanem csak veszíthet. Hosszabb országgyűlés alatt nagyon könnyen megeshet, hogy lényegökben megváltozott politikai viszonyok diszharmonizát idéznek elő a választók és a választott között.

Kijelenti, hogy a javaslatot tisztán hatalmi kérdésnek tekinti, s úgy látja, hogy sem maga a kormány, sem a bizottság nem tudtak igazi nyomós indokokat fölhozni a javaslat mellett. A választások tisztaságát biztosító törvényjavaslatokra volna szükség, s nem a mandatum meghosszabbítására.

A kormány szereti magát reformernek s szabadelvűnek nevezni. Angliában is az ugynevezett szabadelvű kormány hozta be a hétéves mandatumot, de bizonyára tiltakoznak a mi szabadelvű kormányunk, ha összehasonlítanók az akkori angol kormánnyal. Az a kormányelnök, ki most reformer és szabadelvű színben akar föl tűnni, 1872. február 22-én mint ellenzéki ember a következőképp nyilatkozott: (Olvas.)

„Ha a törvény úgy a mint fekszik, elfogadtatik s önként maradnak, hogy magukat reformernek s szabadelvűeknek nevezik: akkor az elfogadtatott ember kettő közül csak egyet fog mondhatni, vagy azt, hogy Magyarország volt egy kormány és egy párt, mely nem tudta azt, hogy mit tesz e szó reform és ezen szó szabadelvűség, vagy azon másodikat, hogy volt egy kormány és egy párt, mely, mondjuk, elég ügyes volt a reform czimén a szabadelvűség köpenye alatt csusztatni be az ország alkotmányába a reakció mérget.”

Tisza Kálmán miniszterelnök: Igaz, de miféle törvényről mondtam én azt? Gullner Gyula: A választási törvény tárgyában kifejtett nagy vitában. Nos, most ugyanazokat a dolgokat lehet a mai kormány ellen mondani. A szövegen levő törvényjavaslat a nép jogának apasztatását involválja, tehát nem fogadja el.

Kubinyi Árpád, a kormány-párt részéről, föleg azt hangsúlyozta, — hogy a választások folyama alatt leginkább nyílik alkalom nemzetiségi igazságokra s ezért azokat lehetőleg gyéríteni kell.

Utána Margittay Gyula szól, emlitve, hogy a választási reform tekintetében nem szabad Angliára hivatkoznunk, minthogy ott megvannak a szabad választás garanciái, melyeknek mi híján vagyunk.

Darányi Ignác azon kezdi beszédét, hogy a kormány a közvélemény nyomása alatt állott, midőn e javaslatot beterveztette.

Meg van arról győződve, hogy az ellenzék is csak azért nem fogadja el a törvényjavaslatot, mert ez a jobb oldalról jön. Ő kézzel örmömel hozzájárul.

Hevessy Bertalan után, a ki a javaslatot, mint a mely a nemzet jogait csorbítja, szintén nem fogadja el, Beöthy Ákos emelt szót. Tagadja, hogy a reformot a közvélemény öhajítja, mert hol van csak egyetlen fölirat is, melyet ez iránt a házhoz intéztek volna? Az sem lehet mérvadó, hogy 1870-ben több képviselő indítványozta a ciklus meghosszabbítását; az csak egyéni nézet nyilvánítása volt, mely törvényhozási akció alapját nem képezheti. Alaptalan az is, a mit a „főrendiház ellensúlyozásáról” mondanak: az állami élet faktoriál arra vannak hivata, hogy egymáson segítsenek, mert különben olyanforma lesz a dolog, mint mikor egy kosiba elől is, hátul is fognak lovat. A korteskedésen sem fog a reform segíthetni: mert hosszabb mandatumt még nagyobb harcra fog folyni.

De nem fogadja el a javaslatot, főképp azért, mert nálunk a társadalmi osztályok nem bírnak oly szilárd keretekkel, mint pl. Angliában, a hol a politikai pártok harcra voltaképpen a társadalmi osztályok küzdelmei s ez bizonyos rendszerességet kölcsönöz a politikai dolgok folyásának. Nálunk nincs liberális és konzervatív osztály, mert a társadalmi osztályok viszonyai folytonos fluktuációnak vannak kitéve és minden osztály tartozhatik mindenféle pártához. A választások harmada mindig azzal végződik, hogy kibukik az illető képviselő; ez azt bizonyítja, hogy nálunk már három év leteltével is megváltozik a kerület akaratára.

S így, ha meghosszabbítatik a mandatum tartama, a képviselő idegen lesz kerületével szemben. Ezért az 5 éves ciklust veszélyes experimentumnak tartja, melyhez hozzá nem járulhat.

Tisza Kálmán mindenképp Beöthynek a társadalmi osztályokra vonatkozó állításával polemizál. Angliában sem osztály szerint vannak szabadelvű vagy konzervatív pártok, ugymond; ily osztályok ott nem léteznek, hanem a pártok mind egyikében megjelni az angol osztályok mindegyikét, a legfelsőtől a legalsóig. S nálunk sem hátrány, hanem előny, hogy a társadalmi osztályok politikailag nem állnak egymással szemben.

A mi azt illeti, hogy a közvélemény nem kívánja az öt éves mandatumot, hivatkozik a múlt választások alatt erre nézve elmondott beszédekre. Ő különben azt, hogy több képviselő már 1881-ben öhajította a reformot, nem érvként tette bele az indoklásba, hanem csak mint a dolog hisztóriájához tartozó adatot, s maga is azt hiszi, hogy ama képviselők sem kötelesek rá szavazni, kik akkor aláírták amaz indítványt. A viszonyok azóta változtak és azokkal együtt változtak az érvek is. Gullner idézte szölv egy 13 éves tartott beszédének ama passzusát, mely az akkori választási törvényjavaslat ellen nyilatkozott. Igaz, akkor ellene volt, de csak azért, mert e javaslat a választási cenzust tetemesen föl akarta emelni.

A népfőlségi jog csorbítását is emlitik, folytatja Tisza. Hogy a népfőlségi jog szempontjából minő ez a javaslat, csak egytől függ, attól: vajjon áll-e az, hogy e jognak gyakorlata, sikeresebb lehet öt évi parlament mellett, mint három évi mellett? Mert egy jog sikeres gyakorlása nem attól függ, hogy az hányszor gyakoroltatik, hanem milyen befolyást eszközöl azok gyakorolhatósága. És én, t. ház, igenis abban a meggyőződésben vagyok, hogy öt évi parlament mellett a képviselőház sulya és tekintélye nagyobb lesz, mint a három év mellett. Mert azt csak nem fogja senki tagadni, hogy bár mely testületre nézve is bizonyos folytonos-

ság a működésben kell avégre, hogy érvényesíthesse azt a miért kiküldetett.

És itt eszembe jut, hogy tőbben — még Beöthy Ákos t. barátom is — azt mondták, hogy én e változtatást ellensúlyozól akarom a főrendiházal szemben. Azt gondolom, ez a szó: „ellensúlyozás” nincs indokolásban (Igaz! jobbfelől.) Hanem az van hogy a remélhetőleg nagyobb tekintélyre emelkedő főrendiház mellett emelkedjék a képviselőház tekintélye is.

Nem is ellensúlyozás e javaslat célja; de azt bevallom, igenis őszintén megmondtam a tavalyi főrendiházi viták alatt, hogy azt, hogy a képviselőház megszűnjék a legbefolyásosabb faktor maradni a törvényhozásban, nem akarom; nem akarom ezt ma sem és épen azért, mert ezt nem akarom és mert meggyőződésöm szerint a képviselőház erőt merít abból, ha öt évi tartamra választatik: adtam be az öt évi tartamra vonatkozó javaslatot.

A mi a választási visszaéléseket illeti — folytatja Tisza — biztosíthatom a képviselő urakat, hogy, ha fognak propeccióval jönni arra nézve, mi módon segítsünk rajtuk, a legnagyobb készséggel fogom azt tanulmányaim tárgyává tenni, s ha a gyakorlati és nem egyoldalú lesz, szívesen fogom támogatni is. De én kénytelen vagyok bevallani tudatlanságomat; nekem a választási visszaélésekben, legyen az vesztegetés, bő költekezés, itatás, etetés, ezekben gyakorlatom nincs. Tegyük meg tehát a propecciót azok, a kik mint gyakorlati férfiak jobban ismerik. (Hosszu tartó élénk derűség és tetszés a jobboldalon. Mozgás balfelől.) A szölv különben meg van arról győződve, hogy a választási visszaélések ellen sehol és soha sem lehet oly törvényt hozni, mely azokat lehetetlenné tenné.

Ugron Gábor: Nem kegyelmezik meg királyilag a vesztegetőt! (Zaj.)

Tisza Kálmán miniszterelnök: Ugron képviselő urnak csak azt felelem, hogy az én miniszterségem alatt nem kegyelmeztek meg választási vesztegetőknek.

Ugron Gábor: Wodianer megkegyelmeztetése akkor történt.

Tisza Kálmán miniszterelnök: Nem En ezt a dolgot hallottam, történet-e vagy nem, azt nem tudom, de hogy akkor még miniszter nem voltam azt tudom. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Végül Tisza annak kijelentésével fejezi be beszédét, hogy azzal, a mit Beöthy a ház helytelen munkarendjéről mondott, ő is teljesen egyetért, hogy a házszabályok revíziójára nézve javaslatot fog benyújtani. Ezzel az ülés véget ért. A legközelebbi ülésben, ma, (decz. 9.) a vitát folytatták.

Erkölcsmenesítő egyesület.

Erkölcsmenesítő egyesület alakítását pendítette meg Irányi Dániel országgyűlési képviselő, kinek meghívására vasárnap délelőtti képviselői körből számosan jelentek meg a képviselőház társalgó-termében megtartott értekezleten. Jelen voltak: báró Sennyei Pál a főrendiház elnöke, Péchy Tamás képviselőházi elnök, Pauley Tivadar igazságügyminiszter, Somssich Pál a főrendiház tagja, Jókai Mór, gr. Apponyi Albert, Helfy Ignác, Thaly Kálmán, Szilágyi Dezső, Falk Miksa, Bartha Miklós, Ernuszt Kelemen, Grünwald Béla, Wahrmann Mór, Madarász József, Göndöcs Benedek, Horváth Boldizsár országgyűlési képviselők, Ballagi Mór és még többen.

Irányi Dániel mindenképp kőszönetét fejezte ki az eszme iránt viseltetett érdeklődésért, mindazoknak, kik ezt megjelenésükkel bebizonyították, majd felkéri a jelenlévőket, hogy az eszmecserre vezetésére elnököt választassanak, mire Péchy Tamás engedve a minden oldalról nyilvánuló bizalomnak, elfoglalja az elnöki széket, s felkéri Irányi Dánielt, hogy az általa felvetett eszmét, valamint a kivitel módzatait fejtsse ki.

E felhívásnak engedve, Irányi Dániel azzal a melegséggel és bensőséggel, mely őt minden hazafias és humanus nagy eszménél lelkesíti, előadja, hogy általános a panasz mindenütt, hogy a köz- mint a magánéletben, az erkölcsök süllyedése miatt, bár nem tartja szükségesnek összehasonlítani a jelen és a múlt idők erkölcsi viszonyait, soha nem látta nagyobb szükségnek, hogy az iskolának, egyháznak s a sajtónak, mint az erkölcsi élet emelésének hatalmas tényezői, támaszt nyerve a magán életben.

E három tényezőnek az eredményes működésére csak akkor lehet kilátás, ha a társadalom jobbjaik megteszik emberi, felebaráti és hazafias kötelességeiket az erkölcsök ápolásában. Ezt csakis oly egyesület keretében lehet kivívni, melynek van társadalmi sulya, a feladatok teljesítésére az erkölcsmentesítő egyesület találja célravezetőnek, melynek céljait, eszközeit a következőkben adja elő: Az erkölcsmentesítő egyesület székhelye Budapestben van, a vidéken ennek főközlőjei működnek, alapít ifjúsági önképző egyesületeket, a vallás és erkölcsi élet ápolására, odahat, hogy a közmulatóhelyek, színházak, a sajtó terén magasabb erkölcsi szempontok érvényesüljenek. Alakít mértékletességi egyesületeket, s oda működik, hogy a takarékosági eszméket életre való intézmények ápolják a legszélesebb körben, működését kiterjeszti a rabeséglyöző intézetek alapítására, segédmunkások, cselédek jutalmazására, társadalmi uton oda igyekszik hatni, hogy a választási visszaélések, minők az etetés és itatás, a társadalom erkölcsének szilárd alapra helyezésével veszítsek talajukat. Az egyesület kitűzött céljaira a sajtó, a szószék útján munkál, igénybe veszi ott, a hol ennek szükségét látja, az egyházi és világi hatóságok, a kormány és a törvényhozás segélyét. Tagjai becsületes férfiak és nők, kik alapító, rendes és pártoló tagok a szerint, a milyen kötelességet vállaltak.

A figyelemmel hallgatott tervezet előadása után megindult az eszmecserre, mely igen sok és értékes eszmét hozott felszínre. Résztvettek a tervezet tárgyalásában a jelen voltak majdnem mindnyájan, végre pedig az alapszabályok szüregzésére Irányi Dániel, Horváth Boldizsár, Göndöcs Benedek és Bartha Miklós által álló bizottság küldetett ki. Az értekezlet végeztével Irányi Dániel újból meleg köszönetét fejezte ki a jelen voltak által tanúsított érdeklődésért.

E. M. K. E.

A brassói rom. kath. főgymnasium ifjúsága 100 forinttal alapította az egyesületünknek. A derék ifjak, határán a hazának, hol legkönyebben megtalálható,

mi az idegen, és erősen érzik mi a hon. De nem csoda, ha másfelől oly vezető tanítja nagy isten után való legzenesebb fogalomra, ki úgy tud az ifju legzenesebb érzéséhez szólni, mint a következő sorok bizonyítják. Az ifjúsághoz e fölírás becsátott ki:

„Tisztelt tanuló ifjúság! kedves barátaim!

Mindnyájunk előtt tudva van ama lelkes mozgalom, mely Magyarország minden igaz honfiát és honleányát a palotától a kunyhóig, a gazdag főúrtól az utolsó vasúti munkásig egy zászló alá, a kulturregény zászlója alá egyesítette. E zászlóra a magyar állameszmének terjesztése van felírva. Mi, a kik megtanultunk minden szépet, nemeset és igazat lelkesedni elmulasztatnók-e, hogy e szent eszméért, a magyar állameszmének terjesztéséért ne lelkesednénk?! ... Mi, kik ismerjük hazánk dicső történetét, mi, kik tudjuk, hogy

„... nagy volt hajdan a magyar, Nagy volt hatalma, birtoka: Magyar tenger vizében hunyt el Észak, kelet, dél hulló-csillaga;

mi, kik tudjuk, hogy e drága hazát önkéntes vérvével fizették meg a ezer évig folyó harcok, annyi balszerencse közt” fentartásunk ne buzduljunk-e fel, ne lelkesedjünk-e egy oly együletért, melynek magasatos célja az, hogy a Kárpátoktól az Adriáig ne csak a Hargita s a Bakony, hanem a Királybő s az agg Retyezát hófűdte csúcsai, a Dráva és Sáva hullámai is hallják millió ajkairól lelkesedve felzengeni:

„A nagy világon e kívül Nincsen számotra hely, Áldjon vagy verjen sor keze, Itt élnek, halnak kell!”

Ez eszmének keresztülvitele anyagát áldozatot is követel; s én ki a brassói rom. kath. főgymnasium ifjúságát s honsereszteteljesen ismerem, hiszem, — sőt, meg vagyok győződve, hogy e szent eszmé terjesztésére száz o. é. forint az „Erkölcsmenesítő magyar közművelődési egyesület” alapító tagjai díszes sorába lépnek.

Brassó, 1885. október 31-én.

Balogh Tamás, a magy. történet írója s irod. tanára.

E fölírás eredményéről beszélés az önnemtagadó áldozatok. Első áldozatát befizették a hazának:

VIII. osztályból: Véber Károly 3 forintot; Bene József, Bíró János, Forró Károly, Gyárfás Samuel, ifj. Káldob Antal, Kolumbán Sándor, Kököszy György, Molnár János, Pap Lajos és Szabó Elek 2-2 forintot.

VII. osztályból: Gencsy Géza, Urmácz Nándor 3-3 frtot; Bistray József, Bokor György, Cserey Vilmos, Fersentheil Henrik, Kedves Endre, Kovács Gyula, Lóty Albert, Ötves Gerő, Schmid Róbert és Száva Aladár 2-2 frtot; Balla Károly, Lengyel Károly, és Smiedthauer Ede 1-1 frtot.

VI. osztályból: Balog József, Bönches József, Cserey Elek, Dubinevics József, Hackmüller R., Horátek Reszö, Lencsényi Sándor, Santa Albert s Wolff Lajos 1-1 forintot.

V. osztályból: Ehrberger Antal, Kerner József, 3-3 frtot; Domokos Dániel, Rácz Sándor, Urmácz Leo, Zakariás István, 2-2 forintot; Kelemen Kálmán, Lőrincz Sándor, Nagy Miklós, Ormossy Károly, Pawelka Albert, Szőke János s Sterényi László 1-1 frtot.

IV. osztályból: Balázs Sándor, Nadróhrer László, Pap Árpád, Pünköszt Mihály, Rácz Zoltán, Rosnyai Béla 2-2 frtot; Pál-mági Gyula, Plugor Kálmán, Schönfeld József, Zikeli Henrik 1-1 frtot, Korisáky Győző 50 krt.

legfőntalabbik cousinjával, egy vidám 16 éves fiatalbával hagyva, kit nagyon szerette; ez gyöngédebb volt hozzá mint testvérei; s ő is viszonzta a Stanley szeretetét; s a mint ketteskén ott maradtak, fejét hízelve hajtotta Stanley vállára, s úgy nézett fel a szép arcra.

— Stanley, mondá tréfásan, a leányok irigynak. Saunders Laura nem adná a világért, ha helyet cserélhetne veled. Különb magamról is csak azt mondhatom.

— Igazán Lily? És miért?

— Hogy olyan szép gyémántjaim legyenek, mondá a leány mosolyogva.

— Idővel te is rendelkezhetel ily szép dolgokkal, válaszol Stanley vissza folytattatlan keserűséggel.

— Hogyan? kérdé Lily nevetve.

— Ha egy gazdag vásárlónak adod el magad, a hogy én tettem, mondá Stanley a mint a leányt fájdalmas modullal taszította el magától.

A Lily kiáltására felnezt, s látta, hogy Gerald és Letsome ur aszobába lépetek, s keserű szavainak bizonyosan fűtötték voltak.

Egy pillanatig mindnyájan zavarodottan hallgattak.

— Vajjon esengettek az öltözésre? kérdé Gerald konyedén. Mi a terrazon sétáltunk; tartok tőle, hogy holnap hol fergünk lesz, és hideg napunk. Ambar, mondá Stanleyhez fordulva, mennyiszonyi öltözködést sajnálnak, a tiszta hó mellett fehérselyem ruhát sárgának látszana. Lily esengettek-e? akkor sietünk kell Stanley, a Treherne Hallban töltött utolsó esténken nem szabad elkészünk.

(Folyt. köv.)

Házasság az életből.

Angolból: Amica.

I.

(Folytatás.)

(2.)

Gerald az ablak mellett állott, a néhez tölgyfa ramához támaszkodva; s a mint a belépő felé fordult, Stanley látta, hogy nagyon halvány és mélyen meghatott.

A leány néhány lépést tett feléje aztán megállott, habozott, s két kis reszkető kezét kőr modullattal nyujtotta feléje, mi Geraldot annyival inkább meghatotta, mert ő Stanleyt mindig olyan büszkének s higadtak látta. A remegő ujakat kezeibe véve melegen megszorította.

— Jövendőbeli feleségemet látom? kérdé gyöngéden.

— Igen, válaszolá Stanley.

Gyöngéden átolelte, s az izgatott leányt néhány nyájas szóval igyekezett megnyugtati, s aztán megcsókolt a homlokát.

Stanleynek csak később jutott eszébe, még pedig kimondhatatlan fájdalommal, hogy Gerald egyszer sem mondotta, hogy ő szereti.

E jegyesség nem volt hosszasan tartó; Gerald három nap múlva érte akart a feleségéért jönni; ez idő alatt gyakran irt, s alkalmilag néhány napi látogatásra eljött Treherne Hallba; s ámbár mindig nagyon nyájas és gyöngéd volt menyasszonyához, Stanley lassanként a fejébe vette, hogy mátkája nem szerelmes belé. Csak szépsége kötötte le, gondola keserűen; de azt hitte, hogy abból a szerelemből, mit egy férfinak azon nő iránt kellene érezni, kit feleségül választ, egy mákszemnyi sincsen benne.

Előbb nem akarta elhinni, és igyeke-

zett egy bántó gondolatot elűzni magától, de végre bizonyos lett benne, és megtudta, nem csak azt, hogy mátkája nem szereti, hanem, hogy azt a szeretmet mit neki kellett volna birni, már rég másnak adta.

Letsome ur volt ki Vere Stanleynek elbeszélte, hogy barátja mily reménytelen szerelmet érez Lady Maitland Albina iránt. Egy pár véletlenül elejtett szó ébresztette fel a leány gyauját, s akkor kényszerítette Letsomeot, hogy mondjon el mindent; és az némi látszólagos vonakodás után elbeszélte, hogy Gerald a bolondulási szeretete Lady Albint, de az visszautasította.

És ekkor Stanley tisztában volt azzal, hogy Gerald vagy sajnálkozásból, vagy elkeseredésből veszi núl. És ekkor jó hasznát vette büszkeségének; a Letsome ur két szemei, bár mily élesek és áthatók voltak, a szavai által okozott fájdalomnak semmi kilyélét nem tudták felfedezni, s bár Stanley magában iszonyuan szenvedett, bátor tekintettel s megvető mosolylyal nézett rá.

Szegény, ő oly boldog volt szerelmében, boldogabb mint a milyennek hitte, hogy valaha lehessen, és ime ez a fény kialudt életéből. Olyan szerető, jó, hü, gyöngéd feleség akart lenni. Oly szenvedélyes hálát érzett a Gerald szerelméért, oly készséggel s örömmel adta fel mind azon álmokat, melyek egészen másféle jövőt ígértek, mint a milyent Gerald ajánlott fel.

Ő soha sem álmolta, hogy gazdag ember felesége legyen, mindig egy sok küzdelemmel élő szegény ember feleségének képzelte magát, egy olyan embernek, ki minden baját s nehézségeit megosztja vele. Szeretett és szerető feleségnek képzelte magát, ki a szó teljes értelmében segítőtársa lesz a férjének.

Eleinte, eljegyzésüknek az első napjaiban, még busult is rajta, hogy Gerald-

nak oly kevés szüksége van rá, hogy élete annyira tele van szép és boldog dolgokkal, hogy ha bár szereti is őt, de azért nem lehet neki mindene; és ime megtudta, hogy nem lesz több, csak házának az aszsonya, egy jó születésű szép feleség, ki becsületére válik nevének, s az asztal főnél tisztességgel foglalhatja el a helyet.

Midőn Stanley a Letsome Henry látogatásos roz kedvvel adott felvilágosítást hallgatta, úgy tetszett neki, mint ha vidám ifjúságtól vált volna meg; s e napról kezdve egy hideg, büszke, zárkózott természetű asszony lett, mint olyan, ki legbecesebb női jogától, férje szerelmétől lett megfosztva.

Egy pillanatra az a gondolat villant meg agyában, hogy felbontja viszonyukat, de csak hamar lemondott róla. Nem merté azt tenni; félt a nagy bátyja haragjától, és Geraldnak is csak egyszer merté emliteni.

Lovagolni voltak; Gerald tanította, mert Stanley nagyon bátoratlan volt, s eddig soha sem volt alkalma rá, hogy lovaglási tudományát és bátorságát gyarapítsa; a leány fáradt volt és kimerült, midőn jegyese a lováról le emelte, s együtt léptek a nagy előcsarnokba. Hideg November nap volt, s a régi mód nyitott tűzhelyen vidáman lobogott a tűz.

Stanley a kandallóhoz ment, keskeny hideg kezeit a meleg lang felé tartotta. Gerald követte, s lehajolt hozzá.

— Kedvesem, nagyon fáradt vagy? kérdé gyöngéden. Szegény kis hideg kezek; add ide hadd melegítem meg.

És ekkor, ő maga sem tudta, hogy miképen történt, de habozott, vonakodott, reszketett s kérte, hogy oldozza fel szavától, hogy soha sem lehetnek boldogok; minután nem volt kölcsönös szerelem közöttük.

III. osztályból: Lupini Sándor s Sándor Gyula 1—1 frtot.
Összesen 100 frt 50 krt.
Isten áldása legyen e pénz! Kösztörte a derék tanárnak, elismerés a lelkes fatalságnak.

Huszonöt év egyetemi katedrán.

— Margó Tivadar dr. jubileuma. —

— decz. 7. —

A budapesti egyetem dísztermében ma délelőtt 11 órakor ünnepelte meg az egyetemi ifjuság, dr. Margó Tivadar egyetemi tanár 25 éves jubileumát.

A díszterem földszintjén és karzatán az egyetemi ifjuság foglalt helyet és az összes fakultások hallgatói egy számban voltak képviselve és a terem zsúfolásig megtelt. Fent az emelvényen a város bárosnyos menyecskéi álltak aranykeretben az ünnepelt arczképe, az asztalon volt elhelyezve a díszes album, melyet dr. Margó Tivadar volt növendékei készítettek az alkalomra tisztelt és haláluk jeléül.

Csalos kis állványra helyezték el a rendezők az ünnepelt babérokörzöt, az első éves orvosnövendékek ajándékát; a falak körül délszaki növények állottak és három aranykeretes táblán az évszámok 1860 1861-i és 1885 voltak olvashatók. Az első ünnepelt születési éve, a második tanárkodásának első éve, a harmadik a jubileum évét jelenti.

Néhány perczel 11 óra után érkezett meg dr. Margó Tivadar az egyetemi ifjuság három tagjával és az egyetem orvosi fakultásának tanári kara kíséretében. Zajos és hosszas éljenzessel fogadták az ünnepelt, ki egyenesen az emelvényre ment, ahol ez a hat helyet foglaltak: dr. Lenhossek József, dr. Hajnik Imre, dr. Encz Géza (Kolozsvár), dr. Fihálkovich, dr. Thanhoffner, Staub Mór és tanári kar összes tagjai.

Mután Burián joghallgató, az egyetemi ifjuság nevében néhány szóval megnyitották a jelenetet ki az ünnepelt, Papp Károly orvostanbálgató üdvözlötte dr. Margó Tivadart, az első éves orvosnövendékek nevében. Beszédében meleg szavakban mondott köszönetet a jubileumnak, kifejezve szeretkezőitait és az ifjuság üdvözlését tisztelettel és halálának jeléül átadta az ünnepelt babérokörzöt, mely szavakkal fejében bebeszéd: „Mi értékes jutalmat tudnánk mi adni annak, kit az egyetem tudós-világ kitüntetéssel jutalmazott? Szerény ajánlat az, a mit mi hozunk. Csak szívünk halálja és rapakodása ez kedves tanárunkhoz.”

Melly Béla a tud. egyetemi olvasóköri, Bittó Aurél a jogsegélyező egyesület, Erdélyi Pál a bölcsészethallgatók segítő egyesületének, és Temesváry Rezső az orvostanbálgatók segítő egyesületének nevében tartott szép, emelkedett beszédet, átnyújtva egyszerűsággal az okmányt dr. Margónak az egyesület díszajándékáért megvalósításáról. Végül Deér Endre adott meleg szavakban kifejezést, ama tiszteletnek és szeretetnek, melylyel a gyógyszerészettan hallgatók segélyező egylet viseltetik az ünnepelt iránt.

A szónok befejeztével az ifjuság perczekig tartó éljenzésekbe tört ki. Ezután Margó Tivadar viszonzául az üdvözlésekre, a következőket mondta:

„Tisztelt egyetemi polgárok, igen tisztelt barátaim! Milyen órák a szép, szíves és meleg szavakat, melyeket egy édes és megindító hangon hozzám intézni méltóztak. Alig találom szavakat mindazon érzelmek kifejezésére, melyeket a beszédet szívenben felfűztek. Engedjék meg, hogy csak egyszerű s őszinte szavakban fejezzem ki hálás köszönetemet mindazon jóindulat szellemű kívánságok, mindama jóért és szépért, melylyel ma engem elhalmozott kegyeskedtek. A tisztelet és szeretet, melylyel önök eddig is viseltettek iránymában, a szép ünnepély által még becsesebbé vált számomra. Tanári működésem negyedszázados évfordulóján díszes emléki ereklyét ajándékoztak meg, s ezt annál nagyobb örömmel fogadom, mivel ez örök emléke lesz nemcsak tanítványaim irántam való szeretetének, de tanácsa is lesz a tudományomnak, a mely hallgatóság és az egész ifjuság előtt. Kíváncs, hogy önök, tisztelt fiatal barátaim, kik egykor a tudomány barátai és egy hiszem, mint a tudomány apostolai fogják tehetőséget érvényesíteni, minél nagyobb sikerrel működésnek, kísérve a nemzet halájtól és elismeréstől.”

Ezután egyenként mondott köszönetet meleg szavakban a szónokoknak és mindannyival kezelt szívet.

A szép ünnepély déli éjélt és az ifjuság éljenzések között hagyta el az ünnepelt a dísztermet.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

Művészet és tudomány.

* Jera Julia k. a színházunk kolaratur énekesnője megvált a kolozsvári nemzeti színházról s ma visszautazott Budapestre szülőhőz honnan valószínűleg a drezdai operához szerződik. A kisasszonynak igen szépen iskolázott kellemes lágy hangja van, a mely ugyan kissé erőteljesnek bizonyult a kolozsvári színházban, — s lehet, hogy az erdélyi éles levegő is hozzájárult, hogy a t. kisasszony és színházunk intendanturája közös megegyezés folytán a szerződést felbontotta. Igen sajnáljuk, a ki asszony távozását, már csak azért is, mert ismervő színházunk szükségét anyagi helyzetét alig hisszük, hogy az adott viszonyok közt jobb kolaratur énekesnőt kapjunk, anélkül, hogy leendő utódja tehetségének és művészetének prejudikálai akarnánk e véleményünkkel. — Kissebb szinpadon Jera Julia kisasszony minden setre igen jól befogja töltési helyét, — s a kolozsvári szereplése után remélhetjük, hogy mindenütt megfogja találni azt a rokonszenvennyel mely a kolozs ári mérték közönség és saját mindig fogadta. (— r.)

* Favartnéról színházunk operett újdonságáról, tárgyhalmaz miatt csak holnap referálhatunk.

* Göncziné Teréz asszony mai jutalomjátékát ujjal ajánljuk közönségünk figyelmébe. „Essex gróf” kerül szíre Erzsébet királyné szerepében Gönczinével.

* A szegedi új színházról melyre pályázatot hirdettek ki 1886 októberre, eddig három pályázat érkezett Aradi Gerő, Somlyó Sándor és Vadnay Vilnától és — Tóth Béla igazgatótól.

* Jakab Ödönnek kinek műveit a magyar olvasó közönség tetszéssel fogadta, „Hangok az ifjuságból” cím alatt megjelent összes költeményei. A művet Mészáros Vilmos budapesti könyvkiadó adja ki, s ára 20 ívre terjedő füzetnek 1.60 kr. díszkötésben 2.80 kr.

* Blaha Lujza asszony soproni vendégszereléséről, újabbán azt írják, hogy a diva háromszor lépett föl, s a színház, dacára a szokatlanul magas helyáraknak, mind a háromszor zsúfolásig megtelt. A három szindarab „Koldusdiák”, a „Piros bugyellár”, s az „Eleven ördög” volt. Blaháné legjobban tetszett természetesen a „Piros bugyellár”-ban, melyben a tetszés minden jelével elhalmozták. Auguszti néz barónál és Jekelfalussy cs. és kir. kamarásnál estély volt tiszteletére. A szinpartól egyesülettől díszes koszorút s az irodalmi körből művészi kiállítás bőségessé kapott.

* Patti Adelina honoráriuma. Tudvalevőleg Patti Adelina mostani művészi körutájával, mely Budapestet kezdte meg, végképen bucsút vesz a nyilvánosságtól. Komolyan el van határozva, hogy mihielytegybektől Nikolajev, többé nyilvánosan föl nem lép, sem szinpadon sem hangversenyteremben. Talán ezért csigázta impressáriójával szemben feltételeit oly magasra, mint eddig még soha. A művészón ugyanis ötven félépéréért (részt szinpadon, részint hangversenyekben) kerek 500,000 frankot kap aranyban, egy estére tehát 10,000 frankot. Ennek az összegnek fele, vagyis 250,000 frank első fellépése napján Budapesten lesz lefizetendő; másik fele a körút befejeztével válik érdekessé. Ezenkívül a diva a körút alatt teljes ellátást és szabad utazást (négy első- és két második-osztály vasuti jegyet) kötött ki magának.

* A szent unió czimmel Nagyváradon dr. Laurán Ágoston gör. kath. kanonok egy művet írt a Magyar szent korona alatt élő gör. kath. románok védelmére és arra előfizetést hirdet. „A füzet czéla — írja szerző — oly nem is gyanítható részről jövő roppant vádat elutasítani vissza, mely ha rászárna a Magyar Szent Korona alatt élő görög szertartású katolikus románokra, azoknak mint nem érdemeseknek arra, hogy még csak a haza levegőjét is élvezhessék, innen pusztulniok kellene! Ára a 6—8 ívre terjedő füzetnek 60 kr. Megrendelhető szerzőnél Nagyváradon.

* A m. tud. akadémia II. osztálya hétfőn délután ülést tartott. Az első olvasó Hajnik Imre r. tag volt, a ki a középkori magyar perjogban számos okmánybizonyítástól értekezett. A tetszéssel fogadott felolvasás után Zsilinszky Mihály l. tag az 1646-ki tokajitanaácskozmányról tartott előadást.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, december 9.

Szerkesztőségünk decz. 1-jétől kezdve a belkírály utcából áttértük: **Belkőzépütcza 21 szám alá.** (Póstaépület) Hivatalos híradók naponként délelőtt 8—11 ig tartanak.

— **A városi törvényhatósági bizottság** tagjait pénteken, folyó hó 11-én délután 3 órakor a Városház nagytermében tartandó rendkívüli közgyűlésre hívja össze a városi polgármester. — **Tárgy:** I. A vízvezeték ügye, a műszaki albizottság és az állandó vízvezeteki bizottság véleményével egyetemben.

— **A vízvezeték** felől tanácskozott az e tárgyban kiküldött állandó szakbizottság hétfőn d. u. dr. Haller K. polgármester elnöklete mellett. A bizottság hosszabb megvitatva a közmunka bizottság műszaki albizottságának javaslatát s végül azt elfogadván, a városi törvényhatósági bizottság-

nak szintén elfogadásra ajánlotta. A műszaki albizottság ezen elfogadott javaslatát az alábbiak szerint elfogadta, hogy az általános vízvezetékre vonatkozólag egyes vállalkozók részéről beadott tervek mellőzésevel, járuljunk hozzá a közműintézmények által az egyetemi intézetek számára tervezett vízvezeték létesítéséhez, de csak azon feltétellel, hogy a miniszteri terv szerinti külön vízvezeték akkor mértékben építtessék ki, hogy annak segítségével idővel a várost is el lehessen látni vízzel, még pedig naponként 1500 köbméternyi mennyiségben. Így a város elvállalja a vízvezeték csatorna építési költségeit (20 ezer frt.) mit az állam kamattalan kölcsönként adna a városnak 10 évi törlesztéssel, továbbá elvállalja a vízvezeték megnagyobbításával fölmoruló költségtöbbletet. E javaslat pénteken fog a városi bizottság rendkívüli közgyűlésére elterjesztetni.

— **Mi ez?** Egy idő óta sajtóságság érték-papírok kezdenek forgalomba jöni városunkban, melyek ugyan még nem jegyzettek a börzén — de elég keltnék érvennek itt. E papírok nem egyebek, mint a kir. törvényszék és vizsgálóbírók által bünygyben megidézett tanúknak folyósított összegekről kiállított nyugták. A megjelenésért kiutaltak a tanudj, de az al lamügyességgel, üres pénzútra mellől csak jó szóval bocsátja el a hűledező tanut, kinek nincs egy krajczár utralvája. Mivel menjen haza? Ki ad azért a papírosért húst és kenyeret? A kétségbe esett ember kinnálja fűnek fának, míg izraelnek valamelyik emberszerető sarja a papírosért ad valóságos pénzt. Hogy mennyit ad? Nem kérdi a megszorult ember. Elég, hogy ad. Annait ad, a mennyivel hazaig nem hal meg éhen. Ki nem hiszi mindezt, végtárgyalási napokon tegyen kísérletet a törvényszéki épület körül. — Máltán kérdhetjük Pauler miniszter, hogy hát: mi ez? Nem csinált költségeloirányzatot? Avagy értelmetlen takarékoskodás? Bármí az ok, de az eredmény: b o t r á n y. Pírulva jegyezzük föl ez adatot, minek hasonmása, nem hisszük, hogy valamely művelt államigazgatási miniszterével megtörtént volna valahá. Megjegyezzük még, hogy a rab élemezést sem fizeti Pauler. Deczemben már k o n t ó r a főzött az élemező. Nincs pénz. Jó, hogy egyébre telik.

— **Szolnok-dobokai beteg Pasteurnél.** Csak a napokban utazott egy magyar beteg Pasteurnél, a vesztettség gyógyításának feltalálójához s most egy második követte a példát. Ez Re is Albert szeszgyári főző Szolnok-Dobokamegye egyik községében s — mint budapesti levelezőnk írja — hétfőn utazott át Budapesten Párisba. Re is már másfél év előtt megmártogya vesztettségét, és jelen Re is Sándor Sándor orvos kíséretében utazik.

— **Felolvasás a fővárosban.** Kovács János a helybeli unitárius főiskola sokat utazott és tapasztalt igazgatója tegnap Budapestre utazott, hol a földrajzi társaságban felolvasást fog tartani az „amerikai Egyesült Államok családi és társadalmi életéről.” Ugyanez alkalommal dr. Szabó József egyetemi tanár felkérésére a bpesti angol klubban is tart a tudós igazgató egy felolvasást.

— **Gyönyörű szivárvány** volt látható ma a reggeli órákban a láthatár nyugati felől. A szép tüneménynek számos nézője akadt. Ez is ritkaság december havában.

— **Nagy lopást** követtek el kúlmónostor utcazi lakos L. Ö. kárára. A lopás elkövetésével vádolt eselédet el is fogták már a rendőri közegek.

— **Kinevezés.** A moesi állami iskolánál eltávozás folytán üresedésbe jött tanítónői állomásra Siniczky Juliát, a gerendi állami iskola volt tanítónőjét nevezte ki a vallás- és közoktatás-ügyi miniszter.

— **A „Magyar Polgár”** tudvalevőleg több czikkben hangsúlyozta a városi képviselő választások előtt, hogy szükségessé válik a városi bizottságok új elemekkel való felírassítása. Ennek dacára a vasárnapi választásoknál keresztül ment kormánypárti névsornál mindössze csak hat új tag ment be a képviselőbe s ezzel szemben még a „Magyar Polgár” által is sajnált tagok maradtak ki onnan. Így tehát egyáltalán nem értjük, hogy mint tud még is ürvendeui a „M. P.” a választások eredményeké, miután az épen semai biztosítékot nem nyújt arra nézve, hogy meg ne történjen azon a „Magyar Polgár” által is szomorkodással felemlített körülmény, hogy a városi költségvetés ezután is 55 percz alatt tárgyalhatik le.

— **Orvosbál.** Az orvostanbálgatók ezen évben is, mint az előzőekben rendeznek egy bált. A rendező-bizottság már végleg megalakult, s minden intézkedés megtétet, hogy a bálnak fényes és jó hírneve ne csak megtartassék, hanem lehetőleg emeltessék is. A nagy közönség részéről is remélhetőleg pártolásban fognak részesülni; annál is inkább, mivel a farsangon ez lesz első elite bál. A bál napja ugyanis január 26-ára tétetett. A bálprotectorságra br. Bornemiza János és dr. Maizner János rektor; a bál orvosiara pedig dr. Belgy János dekan és dr. Nagy József megyei főorvos kértettek fel.

— **Népesedési mozgalom.** Kolozsvár a fővárosi hivatal kimutatása szerint az elmúlt November havában született 66 gyermek elhalt 56 személy, de levonva 4 idegent 2 halva született és 1 katonát maradt 49 személy, tehát a szülöttek száma 171-el mulja fölül a halálozás. A szülöttek

Árjegyzék

556. (9-8)

BENIGNI és LÁSZLÓCZKY

szalonna, szalámi és mindenféle füstös husok
árulási üzletéből.

Kolozsvárt, főtér iparos-egylet háza.

	Kilo	frt	kr.
Fehér új szalonna	1	—	56
Füstös szalonna	1	—	60
Fehér ó szalonna	1	—	60
Paprikás szalonna	1	—	60
Kaiserfleisch	1	1	—
Sonka nyersen	1	—	80
Sonka főve	1	1	20
Friss disznóhús	1	—	36
Füstös disznóhús	1	—	50
Friss kolbász	1	—	50
Füstös kolbász	1	—	60
Marha nyelv	1	1	—
Disznófejajt	1	—	56
Nyelvkolbász	1	1	—
Párizsi kolbász	1	—	80
Lengyel kolbász	1	—	80
Friss zsirnak való szalonna	1	—	56
Friss zsir	1	—	64
Frankfurti virsli egy pár	—	—	6
Közönséges virsli, egy pár	—	—	4
Szalvaladás egy darab	—	—	4

Arulónak, kereskedőknek tetemes árelendítés a ki nem hiszi próbálja meg; vidéki megrendeléseket pontosan teljesítünk.

ALAPITTATOTT

Silárd. Hatévi
jótállás

1864.

Nagy
választék.EURÓPA LEGNAGYOBB ÉS LEHIRE-
SEBB VARRÓGÉP GYÁRA BERLINBEN.

EZELŐTT

FRISTER és ROSSMAN.

Kolozsvári gyártelepe a tat-
takarékpénztár épületében.
Ajánlja dusanterezelt rak-
tárát mindennemű legjobb

EREDETI

SINGER

rendszer Medium, 4-es
Singer kézi, kéz és láb-
hajtású Wheeler és
Wilson, továbbá Howe,
Anger, Czilinder ésSziggyártó variógépekből a legolcsóbb gyári árak
mellett havi vagy heti részletfizetésre. A géphez
minden egyes részei u. m. géptük, finom contolaj
kaphatók. — Régi kihasznált gépek legmagasabb értékűkig becsesültek.

Grünwald Miksa,

ezelőtt NEESER JÁNOS és TÁRSA.

Gépjavitások
elfogadtatnak.Kolozsvárt, taka-
rékpénztári épület
556. (6-*)Havi 4 vagy
heti 1 frt
részletfizetésKARÁCSONI és UJÉVI
AJÁNDÉKOK.BANFFY-HUNYADI, PÁRIZSI és BÉCSI
GYERMEKJÁTÉKOK
dus választékban a legolcsóbb árak mellett.

Svájcz zenélő művek.

HANGSZEREK

TAJTÉK és BOROSTYÁNKÓ-DOHANYZÓ

eszközök szintén a legolcsóbban kaphatók

KOVÁCSPÉTER-nél

Kolozsvárt, főtér 30-ik szám Tivoli ház.

Hangszerekről árjegyzék ingyen és bérmentve.

Diszített és diszített kalapok legnagyobb raktára,

BETEGH PÉTER

LEGNAGYOBB NŐI-PIPERE RAKTÁRA. KOLOZSVÁRT FÖTÉR.

Bécsi bevásárlási utamból haza térve, van szeren-
csém a n. é. közönség becses tudására hozni, hogy
raktáromat ez időnek megfelelő és szakmához tartozó

legújabb bel- és külföldi

árakkal gazdagon ellátam, úgy hogy a n. é. közönség
minden kíváncsiának teljesen megfelelhetek.

Üzletembennagy választékban kaphatók:

Diszített bársony és posztó kalapok 1 frttól 26 frtig
Diszítettlen posztó kalapok 50 krtól 5 frtig. — Csipkék
és csipke kelmék (minden fajban.) Atlasz selyem és bársony
szalagok minden szélességben. Menyasszonyi koszorúk és táty-
lak. Reggeli és diszfejkötők. Kalap-formák és hozzá tartozó
diszítő kelmék. Francia virágok és tollak. Fekete és szí-
nes selyem és bársony kelmék 1 frttól 5 frtig. Legfino-
mabb glacé és schwéd keztyűk. Függyöny csipkeszővetek
méter és darab számra. Női fehérneműk chiffonból.Ezeket kívül még sok itt elő nem sorolt
legújabb női piperet tárgyak.

Gyári raktár a legújabb női felsőkből 5 frttól 50 frtig.

Gyári raktár a legújabb női bőr és plüsch muffok-
ból 1 frttól 15 frtig. — Gyári raktár batist és len him-
zésekből métere 5 krtól 1 frtig. Gyári raktár legjobb mi-
nőségű miéderekből 1 frttól 12 frtig

kalapok diszítését és formálását elvállalom

Ruháknak készítését, egy ruha derék és elő hos-za
beküldése után felelősség mellett elvállalom. 533. (11-*)Mídon a n. é. közönség b. pártfogását kérem, biz-
tosítom a legpontosabb és jutányosabb szolgálattól.

Teljes tisztelettel BETEGH PÉTER.

Batist és len himzésekből gyári raktár.

HIRDETÉSEK
AZ „ELLENZÉK”

számára jutányos áron felvételnek.

ID. MISSELBACHER J. B.
SEGESVÁROTT.

Ajánlja a közelgő

karácsonyi és ujévi idényre

ujjonnan gazdagon berendezett raktárait,
üveg, porcellán, lámpa, rövid, divat, ékszer, nürnbergi és játékaru-
üzleteiben.

Bor sör és likör

állványok metszett fa

vagy üveg tálcákkal, valamint
virágtartók hozzávaló porcellán virá-
gokkal, névjegy tálcák, asztali ékállyá-
nyok, gyümölcs kosarak, íróeszközök

FARAGOTT és METSZETT

czukor és vaj-dobozok,

továbbá étkező kávé, tea, mocca, és
mosdó eszközök,
a legizletesebb ékekkel.

Társalgó és étkező termekben

villárok, lusztterek

éjjli és asztali lámpák, diófa vagy pléh-
tálcák, asztali oszlopa és gyümölcs evő-
eszközök, acélalpacca, vagy chinai-ezüst
gyümölcs és kenyér kosarak, késtar-
tók, gyertyatartók két háromágúak.

Arckép és költemény

ALBUMOK,

finom bőr és plüssből kötve.

Varró párnák,

névjegy és pénztartók, finom női kézi
és iskolatáskák, író-, rajzoló-tárczák
és eszközök.

DOHANYOS-DOBOZOK

és szivartartók,
szivarka és szivarszipkák, cseresny-fa
tájték és borostyánkőből pipák,
csibokák, és teljesen felszerelt dohányzó-
készülékek.

Játékok, mint

bubák, bubafejek,

és testek, képes könyvek, német és magyar
nyelven magyarázással, könyv- és pléh-
porcellán és faedények skatulyákban.

FABUTOROK,

festve vagy politirozva.

LEFAUCHEUX és LANCASTER

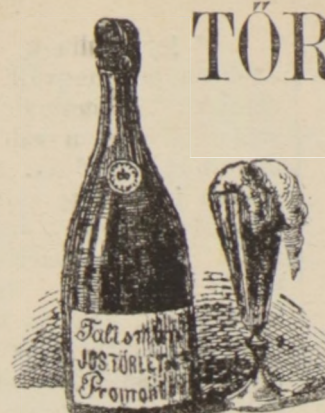
FEGYVEREK,

pisztolyok, revolverek, és szobafegyverek,
töltények és töltényhüvelyek.

Különböző társas játékok,

házi és szab. ban való mulatságokra, fegy-
verek, kardok, ágyuk, csákok, töltény-
táskák, tarisznyák, trombiták, dobok,
szekerek, lovak, építő-szekerények, búvó
szekerények, kődképeknek és delejes
állatoknak.

Rendelvények azonnali és a legjobb kiszolgáltatást találnak a legolcsóbb árak mellett.

TÖRLEY JOZS. és TÁRSAI

PR. MONTORON
(Budapest mellett.)budapesti mánás casinó és a
bécsi Jókey clubb egyedül ma-
gyar pezsgő bor szállítóinak,
legújabb francia módon előál-
lított kitűnő pezsgői:„Talisman”, „Grandvein
reservi”, „Cremantrose”
s egyéb válfajai kapható KolozsvártMisselbacher J. B., Csiki Lukács, Somlyai L., Hirschfeld S.
Novák V., Marusán B., uraknál és minden nagyobb vendéglőbenA gyár erdélyrészi képviselője Konrád Gyula Kolozsvárt
Speciális a főúri körök által igen kedvelt „Vin brut” kitűnő pezsgője
nem édes bor.

A KIÁLLÍTÁSON KITÜNTETETT
ERDÉLY LEGAJÁNLIHATÓBB
LÁBBELI ÜZLETE.
Kimeríthetetlen raktár kész férfi, női
és gyerek lábbelikben.
FERENCZI IGNÁCZ
Kolozsvárt, főtér 26. sz.
Videki megrendeléseknél az ezen mintán látható
négy méretet kérem megjelölni, esetleg minta csi-
pöt beküldeni.

Szolid
határozott ár.
Pontos és gyors ki-
szolgálás!

560. (5-*)